

превенції, про що було наголошено в Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України в редакції 2017 року була змінена. Внаслідок внесення змін до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України поряд з виконання превентивних повноважень на підрозділи ювенальної превенції тепер покладено виконання кримінально-процесуальної функції.

Підсумувавши вищевказане, варто зазначити, що робота щодо забезпечення прав та свобод дитини завжди була одним із пріоритетних напрямків. Оскільки діти відносяться до найбільш незахищеної категорії людей. Саме тому процес реформування підрозділів ювенальної превенції, що діють у структурі Національної поліції України є таким тривалим. Не зважаючи, на те що реформа підрозділів ювенальної превенції ще не закінчена, вже можна констатувати певні позитивні тенденції адміністративно-правового регулювання зазначеного процесу.

Серед таких позитивних тенденцій, можна виокремити, наступні: 1) при визначенні статусу та завдань підрозділів ювенальної превенції враховуються вимоги міжнародних договорів та актів в галузі забезпечення прав дитини та стандартів поліцейської діяльності; 2) розроблено основоположні нормативні засади організації і діяльності підрозділів ювенальної превенції; 3) майже повне переформатування характеру роботи підрозділів ювенальної превенції та перенесення акцентів в їх роботі.

1. Пісоцька К. О. Нормативно-правове забезпечення діяльності підрозділів ювенальної превенції. Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 1 (30), 2020. С.117-121.

2. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: Наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.

3. Дручек О. М. Ювенальна превенція в системі Національної поліції України: проблеми реформування. Південноукраїнський правничий часопис. 2017. № 2. С. 81-84.

Миронюк Роман Вікторович
професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичного наук, професор

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ВОЛОНТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення воєнного стану в Україні ставить нові виклики перед Україною, які за 30-річну історію існування сучасної незалежної України виникають вперше і зумовлюють застосування критичних (не властивих нормальному розвитку держави) норм, реалізація яких може через обмеження певних прав громадян забезпечити належну обороноздатність країни, створити можливості для відсічі збройної агресії та забезпечити конституційні права громадян, зокрема в тому числі на захист їх права власності [1]. Починаючи з 2014 року з моменту порушення територіальної цілісності України шляхом збройного вторгнення росії і до сьогодні значний тягар ліквідації наслідків такої агресії лягає на волонтерські організації, які починаючи від організації збору та надання гуманітарної допомоги постраждалим до допомоги військовим засобами захисту, продуктами харчування, медикаментами забезпечують свій ефективний спротив збройній агресії. Саме за участі волонтерських організацій було подолано поствоєнну кризу 2014 року.

В той же час слід зауважити, що для належного забезпечення діяльності волонтерських організацій вони мають мати чітко визначене законодавче поле діяльності, їх діяльність має здійснюватися на принципах безкорисності, публічності, законності; має виключатись здійснення господарської діяльності під прикриттям волонтерства та мають бути інші запобіжники та гарантії їх діяльності. У зв'язку з цим нижче доцільно здійснити аналіз адміністративно-правового статусу волонтерських організацій в Україні та виокремити особливості його реалізації в умовах воєнного стану.

Зважаючи на ризики шахрайства у цій сфері, волонтерську діяльність не оминувало правове регулювання. Так, 19 листопада 2011 року прийнято Закон України «Про волонтерську діяльність» [2]. Відповідно до ст.1 цього закону, волонтерська діяльність – добровільна соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами шляхом надання волонтерської допомоги (безоплатних робіт та послуг).

Перелік напрямів волонтерської діяльності передбачений частиною 3 статті 1 цього закону та

визначений у Постанові Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2015 року № 556 «Про затвердження Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності» [3]. Проте цей перелік не є вичерпним, і тому дозволяються інші види, які не заборонені законом.

Волонтер - фізична особа, яка добровільно здійснює соціально спрямовану неприбуткову діяльність шляхом надання волонтерської допомоги (стаття 7 Закону України «Про волонтерську діяльність»). Волонтерами можуть стати громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які є дієздатними.

Особи віком від 14 до 18 років здійснюють волонтерську діяльність за згодою батьків (усиновлювачів), прийомних батьків, батьків-вихователів або піклувальника.

Особи віком від 14 до 18 років не можуть надавати волонтерську допомогу: Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях; за напрямом сприяння уповноваженому органу з питань пробації у здійсненні нагляду за засудженими та проведенні з ними соціально-виховної роботи; у медичних закладах.

Іноземці та особи без громадянства здійснюють волонтерську діяльність через організації та установи, що залучають до своєї діяльності волонтерів, інформація про які розміщена на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності.

Волонтер може отримати посвідчення волонтера, здійснюючи волонтерську діяльність в організаціях та установах, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

Волонтер має право на: належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримання достовірної, точної та повної інформації про порядок та умови провадження волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням; зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її проходження за напрямом, що відповідає отримуваній спеціальності, за згодою навчального закладу; відшкодування витрат, пов'язаних зі здійсненням волонтерської діяльності; інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

Волонтер зобов'язаний: сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності; у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я; у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку); не допускати дій і вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера, організації чи установи, на базі якої провадиться волонтерська діяльність; дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом; у разі укладення договору про провадження волонтерської діяльності та одностороннього розірвання договору з ініціативи волонтера відшкодувати прямі збитки, завдані ним, якщо це передбачено договором; відшкодувати майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону.

Волонтерам для провадження волонтерської діяльності можуть бути відшкодовані витрати на відрядження на території України та за кордон у межах норм відшкодування витрат на відрядження, встановлених для державних службовців і працівників підприємств, установ та організацій, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів.

Волонтери надають волонтерську допомогу на базі організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів, на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з такою організацією чи установою, або без такого договору.

Волонтери можуть надавати волонтерську допомогу індивідуально, при цьому вони зобов'язані повідомляти отримувачів волонтерської допомоги про те, що вони не співпрацюють з організаціями та установами, що залучають до своєї діяльності волонтерів.

За договором про провадження волонтерської діяльності одна сторона (волонтер) зобов'язується за завданням другої сторони (організації чи установи, що залучає до своєї діяльності волонтерів) особисто безоплатно надавати волонтерську допомогу її отримувачам протягом установленого в договорі строку, а зазначена організація чи установа зобов'язується забезпечити волонтеру можливості для здійснення волонтерської діяльності. У договорі може визначатися порядок відшкодування волонтеру витрат, пов'язаних з виконанням договору (частина друга статті 9 Закону України «Про волонтерську діяльність»).

Договір про провадження волонтерської діяльності обов'язково укладається: 1) за бажанням волонтера або його законного представника, якщо волонтер є особою віком від 14 до 18 років; 2) у разі надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру, Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, правоохоронним органам, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної

безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

Волонтерам виплачується одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів. У разі загибелі (смерті) волонтера під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів сім'ї загиблого (померлого), його батькам та утриманцям у рівних частинах виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 500 прожиткових мінімумів, встановлених законом для працездатних осіб на дату загибелі (смерті).

У разі встановлення інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичних операцій, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройних конфліктів, залежно від ступеня втрати працездатності йому виплачується одноразова грошова допомога у визначеному законом розмірі. Розмір одноразової грошової допомоги у разі встановлення інвалідності внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва) визначається виходячи з прожиткового мінімуму, чинного на дату встановлення інвалідності.

Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється в порядку та на умовах, визначених Постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 року № 604 «Деякі питання виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) або інвалідності волонтера внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), отриманого під час надання волонтерської допомоги в районі проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, бойових дій та збройного конфлікту».

В підсумку слід зазначити, що основною проблемою в належній реалізації адміністративно-правового статусу волонтерських організацій на мою думку є:

- 1) урегулювання порядку реєстрації волонтерських організацій;
- 2) створення реєстру Мінюсту волонтерських організацій та його оприлюднення;
- 3) урегулювання в Законі норми «про зарахування діяльності офіційно оформленого волонтера – фізичної особи, яка здійснює свою волонтерську діяльність не менше ніж 40 годин протягом неділі до загального трудового стажу, а також виплати заробітної плати з надбавками та преміями за основний місцем роботи і збереження робочого місця цієї особи в період дії режиму військового або надзвичайного стану».

1. Про введення воєнного стану» у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Про волонтерську діяльність: Закон України від 19 квітня 2011 року № 3236-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 42, ст.435.

3. Про затвердження Порядку надання волонтерської допомоги за окремими напрямками волонтерської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2015 року № 556. Офіційний вісник України. 2015 р., № 64, стор. 302, стаття 2124.

Наточій Анатолій Дмитрович,
старший викладач кафедри ТСП
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАПРЯМИ РОБОТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ ВЧИНЕННЮ ВИПАДКІВ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

За останні роки питання щодо попередження та протидії домашнього насильства в сім'ї доволі часто згадується в контексті діяльності європейських правозахисних, громадських організацій та правоохоронних структур. Актуальність цього питання зумовлена передусім тим, що насильство є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав та свобод людини, а домашнє насильство – це найпоширеніше й найбільш складне для протидії явище.

Згідно зі статистикою за даними ООН в середньому протягом року кожна шоста жінка страждає від домашнього насильства, що в разі перевищує жертви від пограбувань та інших правопорушень. Як повідомляє заступниця Міністра внутрішніх справ Катерина Павліченко, за минулий 2021 рік до